Ringkøbing-Skjern

Folkeuniversitet

PROGRAM

EFTERÅR 2026 - FORÅR 2027

UNIVERSITET FOR ALLE

Folkeuniversitetet er viden for alle

Viden er vigtig. Alle skal have glæde af den viden, der udspringer af vores universiteter og forskningsinstitutioner. Det er tanken bag Folkeuniversitetet – en enestående dansk tradition for folkelig forskningsformidling, der har eksisteret siden 1898 med større afdelinger i universitetsbyerne og ca. 80 mindre folkeuniversiteter over hele landet.

På Folkeuniversitetet deler engagerede forskere og fagpersoner den nyeste viden inden for deres fag. Det kræver ingen særlige forudsætninger at deltage i Folkeuniversitetets arrangementer, kun nysgerrighed.

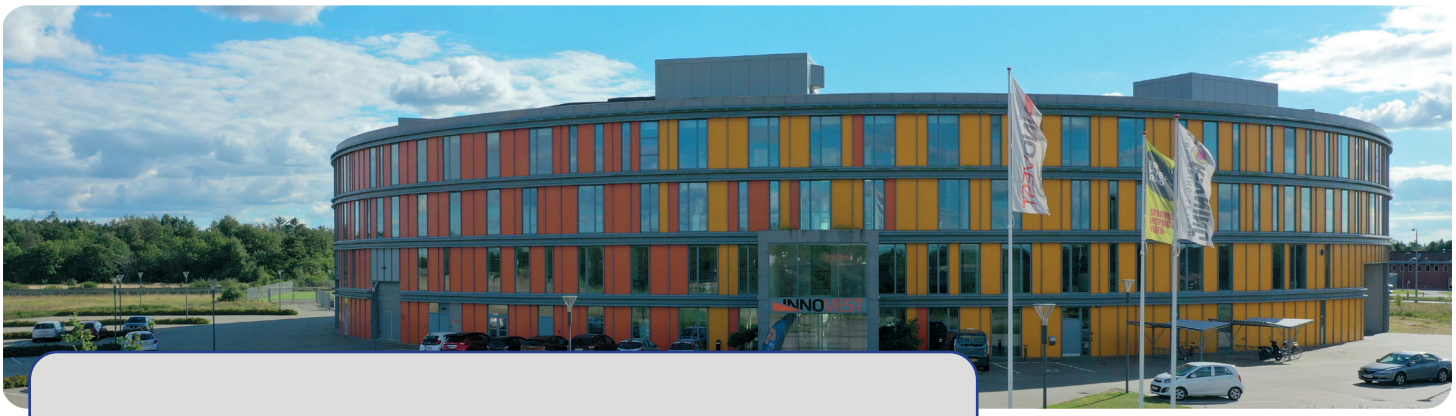
Folkeuniversitetet samarbejder med en lang række foreninger, organisationer og institutioner.
Alle, som har forslag og ønsker til konkrete undervisningstilbud, kan henvende sig.

Her kan du læse om de foredrag og kurser, som afholdes i Ringkøbing-Skjern Folkeuniversitets regi i det kommende år.

Velkommen og god fornøjelse

Ringkøbing-Skjern Folkeuniversitet

FORELÆSNINGER PÅ INNOVEST

Forelæsningerne holdes på:

Innovest
Ånumvej 28, 6900 Skjern

Tilmelding og billetkøb: www.innovest.dk

Pris for deltagelse:
Online billet 100 kr. / Køb i døren 140 kr.

DE STÆRKE KVINDER OG DE SLATNE MÆND I TV-SERIEN *MATADOR*

Foredragsholder:
John V. Jensen
Museumsinspektør på Vardemuseerne

Dato: 21.09.2026 kl. 19.00
Pris: Online-billet 100 kr.
Køb i døren 140 kr.

Matador er allemandseje.

De fleste danskere har et nært forhold til den over 40 år gamle tv-serie, og mange har set de 24 afsnit adskillige gange.

Forfatteren Lise Nørgaard er til tider blevet kritiseret for at fremstille kvinderne som sejrherrer på bekostning af mændene.

I dette foredrag undersøger vi, om fortællingen om Matadors stærke kvinder og svage mænd holder vand.

Der bliver også lejlighed til et blik på seriens enestående skildring af Danmarkshistorien – en fortælling, som ingen faghistoriker kan konkurrere med.

TV-serien Matador

SUNDE GRÆNSER

Foredragsholder:
Karen Wichmann
Psykolog og specialist i klinisk børnepsykologi

Dato: 18.11.2026 kl. 19.00
Pris: Online-billet 100 kr.
Køb i døren 140 kr.

Har du nogle gange oplevelsen af bare at overleve i dit eget liv? At du måske får sagt "ja" til meget mere end du egentlig har lyst til eller kan klare for at undgå at skuffe andre eller undgå en konflikt? Føler du dig ofte stresset over andres forventninger til dig og kan det være svært at sige fra på en tydelig måde, som samtidig muliggør en god relation?

Så har du måske problemer med at sætte sunde grænser. Sunde grænser handler om at balancere dine ønsker og ressourcer med andres forventninger og krav til dig. Sunde grænser er vigtige for at undgå stress, udbrændthed, angst og giftige relationer.

Med basis i solide psykologiske teorier og forskning kommer vi bl.a. ind på;

- Hvorfor vi udvikler problemer med at sætte sunde grænser
- Hvor det især kan være svært at sætte sunde grænser.
- Hvordan du kan ændre kurs.

KORT OG GODT OM OVERGANGSALDEREN

Foredragsholder:
Ditte Trolle
Læge og specialist i kvindesygdomme

Dato: 21.01.2027 kl. 19.00
Pris: Online-billet 100 kr.
Køb i døren 140 kr.

Alle kvinder skal igennem overgangsalderen.

Det er et skift fra en livsfase til en anden, og for nogle er det hårdt. Hedeture, søvnproblemer, hjernetåge, smerter i kroppen og totalt forduftet sexlyst kan gøre livet rigtig surt.

Men der er heldigvis hjælp at hente.

Kom og bliv klogere på hvad hormoner er for noget, hvad du selv kan gøre for at komme igennem overgangsalderen på en god måde og hvilken hjælp der findes.

CHATGPT – HAR DU HØRT OM DET?

Foredragsholder:
Jakob Durinck Lemming
Chefkonsulent Aarhus Universitet/Civilingeniør byggeri, eMBA

Dato: 04.02.2027 kl. 19.00
Pris: Online-billet 100 kr.
Køb i døren 140 kr.

Jakob Lemming.
Fotograf: Søren Palmelund

ChatGPT er et begreb, som i de seneste år er nævnt rigtig mange gange i medierne, men kan almindelige mennesker overhovedet bruge det til noget?

Ja, det kan de sagtens, og selv med gratis-udgaven kan man få hjælp til mange ting. Stil fx et spørgsmål og sekunder efter er der svar eller brug den til at planlægge din hverdag og ferie! Det lyder næsten for godt til at være sandt. Men der er også faldgruber og man skal altid bruge sin sunde fornuft.

Jakob Lemming, chefkonsulent fra Aarhus Universitet og Lab Manager i Digital Transformation Lab (DTL) på Innovest vil vise og fortælle om ChatGPTs gratis-udgave, ligesom man også selv får mulighed for at prøve. Der vil være perioder, hvor I selv skal prøve og derfor skal man medbringe sin bærbare pc eller smartphone – og meget gerne installere programmet på forhånd. Det gøres via chatgpt.com.

FOREDRAG I GRUNDTVIGSK FORUM SKJERN-TARM

Ingen tilmelding.

Pris 80 kr.
Kaffe kan købes for 40 kr.

Arrangør:
Grundtvigsk Forum for Skjern-Tarm og omegn

DEN AKTUELLE SITUATION I MELLEMØSTEN

Forelæser:
Allan Sørensen, journalist på Kristeligt Dagblad

Dato: 23.09.2026 kl. 19.00
Sted: Skjern Kirkehus, Fredensgade 9, Skjern

Allan Sørensen, journalist på Kristeligt Dagblad vil give en status på den aktuelle situation i Mellemøsten.

DERFOR SYNGER VI FÆLLESSANG

Forelæser: Lasse Skovgaard Musikpædagog. Ph.d. i sundhedsvidenskab og arbejder til daglig som forsker og programleder i Sangens Hus i Herning.

Dato: 27.01.2027 kl. 19.00
Sted: Skjern Kirkehus, Fredensgade 9, Skjern

Det er sundt for et samfund at synge. Fællessang gavner os mennesker både fysisk, psykisk og socialt. Og fællessang bygger bro mellem mennesker og på tværs af samfundsgrupper og overbevisninger. I fredstid og i krisetid.

Siden midten af 1800-tallet har vi i Danmark sunget fællessang. I mange år primært som led i en national identitetsdannelse, men sidenhen også for at styrke den fælles modstand under besættelsen, fredsbudskabet under ungdomsoprøret eller håbet under corona-krisen.

Og så synger vi sammen til hverdag. Om morgenen, om aftenen, til festen, rundt om lejrbålet, i kor og i kirken. Til glæde og til trøst. Fordi vi har lyst til det, og fordi vi ikke kan lade være.

- Men hvad er det, fællessang kan?
- Hvorfor får vi brug for at synge sammen, når noget skal fejres, når noget skal styrkes, eller når vi er i krise?

I foredraget hører vi om fællessangens historie og udbredelse i Danmark.
Vi synger sammen og får en rundtur i fællessangen som socialt universalmiddel.

HVEM VAR GRUNDTVIG – OG HVAD I ALVERDEN KAN VI BRUGE HAM TIL I 2027?

Forelæser: Lise Korsgaard
Sekretariatsleder på
Grundtvigsk Forum, Vartov.

Dato: 10.02.2027 kl. 19.00
Sted: Tarm Kirkehus,
Kirkegade 11, Tarm

Lise Korsgaard

Sekretariatsleder i Grundtvigsk Forum Lise Korsgaard fortæller en historie om N.F.S. Grundtvigs betydning som omstiller i en brydningstid – og spørger, hvad vi kan bruge Grundtvig til i en verden præget af helt andre brydninger.

ROMANTISEREDE REBELLER

Forelæser: Kresten Langvold
Formidler på Skagens Museum

Dato: 24.02.2027 kl. 19.00
Sted: Skjern Kirkehus,
Fredensgade 9, Skjern

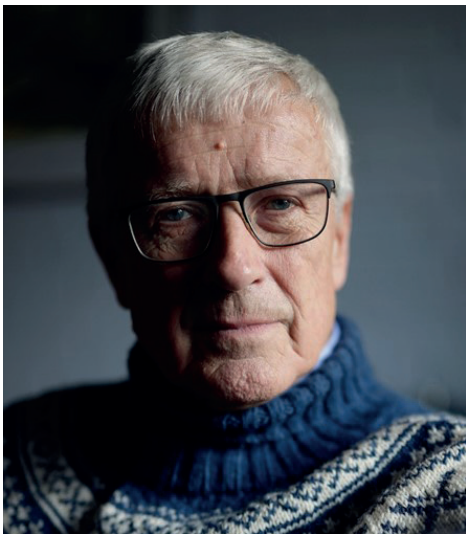
Kresten Langvold

Oplev kunstformidler Kresten Langvold belyse det unikke fællesskab i Skagen.
Hør hvordan Georg Brandes og Det Moderne Gennembrud inspirerede kunstnerne.
Foredraget dykker underholdende ned i de tætte relationer mellem de store mestre.
Hør hvordan venskaber, diskussioner og fælles visioner skabte epokegørende kunst.
Få et levende foredrag understøttet af PowerPoint som viser de værker, der i dag pryder Skagens Museum.
En fortælling om bruddet med de danske traditioner, der var inspireret af kunstnernes oplevelser i hovedsagelig Frankrig og Italien.

FOLKET, DER VALGTE AT OVERLEVE – ET FOREDRAG OM FINLAND OG FINNERNE

Forelæser: Michael Böss
Historiker og forfatter

Dato: 10.03.2027 kl. 19.00
Sted: Skjern Kirkehus,
Fredensgade 9, Skjern

Michael Böss

Finnerne er berømte for deres sisu: viljen til at forsvare sig selv til det yderste. Og for at have held med det. Men ellers er finske værdier nordiske indtil benet.
I foredraget hører vi om Finlands dramatiske historie og dens betydning for finsk identitet.
Foredrag på baggrund af bogen: Folket der aldrig blinker.

FOREDRAG I GRUNDTVIGSK FORUM RINGKØBING

Alle forelæsninger holdes i:

Ringkøbing Kirkehus,
Kirkepladsen 1, 6950 Ringkøbing

Arrangør: Grundtvigsk Forum
for Ringkøbing og omegn

Tilmelding til:
Poul Agergaard, tlf. 40 16 16 96
eller mail: poulagergaard@mail.dk

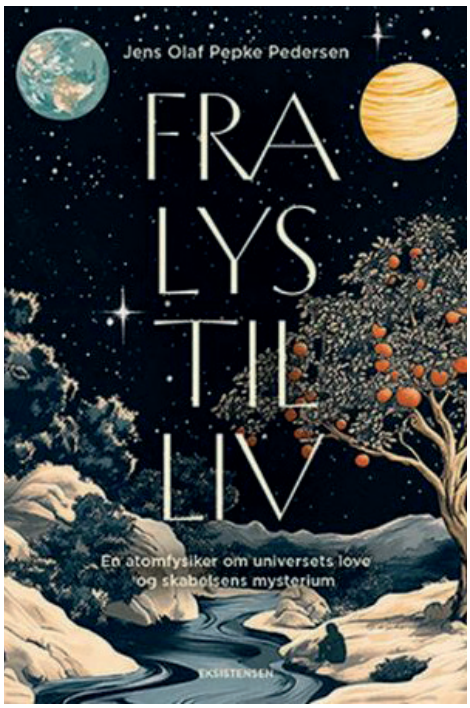
Pris: 100 kr. / (50 kr. for medlemmer) - inkl. kaffe

FRA LYS TIL LIV – OM NATURVIDENSKAB OG KRISTENDOM

Forelæser:
Jens Olaf Pepke Pedersen
Seniorforsker, ph.d.

Dato: 20.10.2026 kl. 19.30

Med udgangspunkt i bogen ***Fra lys til liv*** udfordrer atomfysiker Jens Olaf Pepke Pedersen forestillingen om, at tro og viden står i modsætning til hinanden.

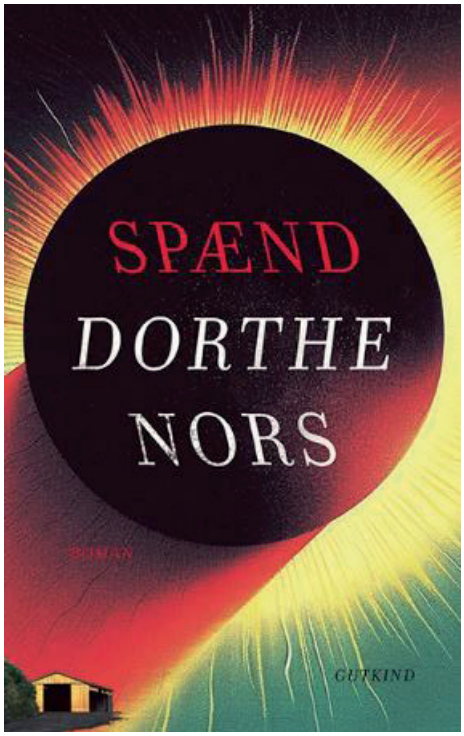
I stedet viser han, hvordan de kan berige hinanden som to forskellige måder at forstå verden på.

Foredraget tager os med fra kosmologi og fysik til teologi og livserfaring – og inviterer til en åben samtale om universets love, skabelsens mysterium og menneskets søgen efter mening.

FRA BAGLANDET TIL DET DYBE UNIVERS. ET FOREDRAG OM ”SPÆND” OG LITTERATUR

Forelæser:
Dorthe Nors, Forfatter

Dato: 24.11.2026 kl. 19.30

Med udgangspunkt i romanen “Spænd” fortæller Dorthe Nors om at arbejde sig ind i astrofysikken og ned i det baglandsdanske landskab samtidigt.

En rejse fra de yderste galakser, gennem maskinhuse og ud i kartoffelmarkerne: Hvad det vil sige at være et lille menneske i et ubegribeligt univers, og samtidigt skulle navigere i naboskaber, indforståede sociale koder og kultur, man har glemt. Hvad betyder det at tage vare på andre menneskers børn, og hvordan bliver man sin skæbne værdig. En aften med fortælling, oplæsning og samtale.

AT FILOSOFERE MED BØRN

Forelæser: Dorete Kallesøe
Cand.teol, Lektor ved læreruddannelsen i Nr. Nissum
Dato: 09.02.2027 kl. 19.30

Det er mere vigtigt end nogensinde at kunne tænke og forholde sig kritisk til det, man får at vide på de sociale og andre medier.

Samtidig er det grundstenen i et demokratisk samfund at borgerne taler sammen for at kunne hjælpe politikerne med at tage de bedste beslutninger.

Filosofi med børn i skolen er en måde at danne børn til selvstændigt tænkende og samtalende samfundsborgere.

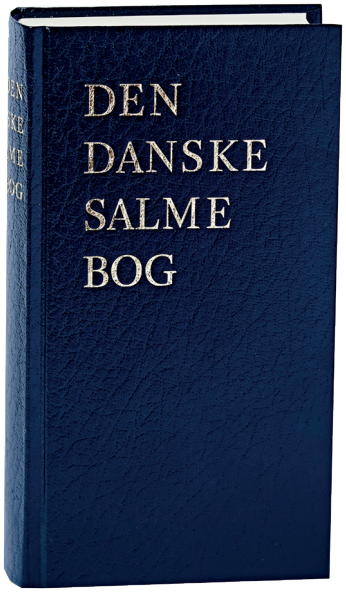
Foredraget vil indeholde en indføring i, hvad det at filosofere med børn indebærer. Undervejs vil deltagerne blive inddraget i filosofiske samtaler og aktiviteter, hvor de selv bliver udfordret til at filosofere.

Filosofi er nemlig ikke så svært endda, men pokkers nødvendigt!

”DET UTROLIGE” - OM AT SYNGE SIG KRISTEN”.

Forelæser:
Iben Krogsdal, Forfatter

Dato: 16.03.2027 kl. 19.30

Et salmeforedrag om salmerne som troens smukkeste ursprog og om det utrolige i troen.

Mens verden bliver mere og mere optaget af, hvad vi kan tro på, fortæller salmerne om det utrolige – om det, vi netop IKKE altid selv kan tro på.

HISTORIE OG ARKÆOLOGI

DANMARK I JERNALDEREN OG KELTERNE

Forelæser: Xenia Pauli Jensen
Seniorforsker, ph.d. forhistorisk arkæologi
Dato: 08.10.2026 kl. 19.00

Sted: Aktivitetshuset, Holmelunden 10, 6950 Ringkøbing

Der er ingen tilmelding. Pris: 50 kr. (gratis for medlemmer)

Arrangør: Ringkøbing Arkiv og Museumsforening

Xenia Pauli Jensen. Foto Poul Madsen

I århundrederne før Kr.f. er Europa domineret af de mange keltiske stammer, der bygger storbyer med både det mest eksklusive metalhåndværk og en stor produktion af våben. Samtidig ses Romerrigets langsomme ekspansion fra Middelhavet mod nord.
Foredraget fortæller om både den keltiske og den tidlige romerske påvirkning af de lokale "danske" stammer. Til sidst hører vi om resultaterne fra et stort forskningsprojekt UNDER PRES, der har den spektakulære gravplads og landsby ved Hedegård som fokus. Hedegård er en nøgleplads til at forstå, hvordan de lokale stammer reagerede på både de centraleuropæisk-keltiske impulser og Romerrigets ekspansion.

DE STORE DANSKE OPDAGELSESREJSER

Forelæser: Rene Bautista Hankelbjerg
Natur- og kulturvejleder,
Århus Universitet
Dato: 28.10.2026 kl. 19.00

Sted: Aktivitetshuset, Holmelunden 10, 6950 Ringkøbing

Der er ingen tilmelding. Pris: 50 kr. (gratis for medlemmer)

Arrangør: Ringkøbing Arkiv og Museumsforening

Rene Bautista Hankelbjerg

Tag med ud på verdenshavene, når vi følger danskernes rejser til Guldkysten i Afrika, Trankebar i Indien, Grønland og Dansk Vestindien. Foredraget fortæller historien om jagten på guld, krydderier, handel og nye søveje, men også om koloniernes mørkere sider og mødet mellem mennesker og kulturer. Undervejs kommer vi tæt på søfolk, handelsmænd og eventyrere i en tid, hvor store dele af verden endnu var ukendt land på kortet. Et levende foredrag fyldt med fortællinger, saltvand, romduft og historiens store dramaer.

JYLLANDSSLAGET

Forelæser: Knud Jakobsen
Journalist

Dato: 25.11.2026 kl. 19.00

Sted: Aktivitetshuset, Holmelunden 10, 6950 Ringkøbing

Der er ingen tilmelding. Pris: 50 kr. (gratis for medlemmer)

Arrangør: Ringkøbing Arkiv og Museumsforening

Knud Jakobsen

Verdenshistoriens største søslag fandt sted i Nordsøen den 31. maj – 1. juni 1916. 250 skibe og 100.000 tyske og britiske søfolk deltog, og kanontordenen var så voldsom, at den kunne høres i Ringkøbing. Onsdag den 25. november kl. 19 fortæller journalist Knud Jakobsen om Jyllandsslaget. Han er medarbejder ved Sea War Museum i Thyborøn og har beskæftiget sig indgående med slaget.

VESTJYLLAND BESAT – FORTÆLLINGER OM BESÆTTELSESTIDEN I VESTJYLLAND

Forelæser: Emil Weinreich Thesbjerg
Akademisk medarbejder og arkivkonsulent for lokalarkiverne

Dato: 17.02.2027 kl. 19.00

Sted: Aktivitetshuset, Holmelunden 10, 6950 Ringkøbing

Der er ingen tilmelding. Pris: 50 kr. (gratis for medlemmer)

Arrangør: Ringkøbing Arkiv og Museumsforening

Emil Weinreich Thesbjerg

Tag med til et spændende foredrag når historiker ved Ringkøbing Fjord Museer, Emil Weinreich Thesbjerg, dykker ned i besættelsestidens i Vestjylland med fokus på Ringkøbing. Gennem nedslag og personfortællinger kommer vi helt tæt på de mennesker, der oplevede krigsårene. Det er historien om en dramatisk tid fyldt med moralske dilemmaer og gråzoner, hvor grænserne mellem modstand og samarbejde, heltemod og forræderi nemt kunne flyde sammen, men også en fortælling om en hverdag, der fortsatte med krigen som bagtæppe.

Foredraget rundes af med perspektiver på, hvordan besættelsestiden er blevet erindret i eftertiden gennem blandt andet mindesten, mærkedage, museumsudstillinger og medieproduktioner.

HMS SCT. GEORGE OG HMS DEFENCE STRANDING I JULEN 1811

Forelæser: Christian Toftegaard
Museumsinspektør. Seawar Museum Jutland

Dato: 17.03.2027 kl. 19.00

Sted: Aktivitetshuset, Holmelunden 10, 6950 Ringkøbing

Der er ingen tilmelding. Pris: 50 kr. (gratis for medlemmer)

Arrangør: Ringkøbing Arkiv og Museumsforening

Om morgenen den 24. december 1811 strandede de to britiske linjeskibe HMS St. George og HMS Defence under en voldsom orkan ved den jyske vestkyst. Skibene var en del af en eskortestyrke, der skulle beskytte handelsfartøjer gennem de fjendtlige danske farvande under Englandskrigene (1807-1814).

Begge skibe havde deltaget aktivt i krigen mod Danmark og havde desuden været til stede under Slaget på Reden i 1801, hvor viceadmiral Lord Nelson spillede en afgørende rolle.

Da stormen satte ind juleaftensdag 1811, blev de to enorme krigsskibe drevet mod den barske vestkyst, som gennem tiderne har været berygtet for talrige skibsforlis. De voldsomme bølger og den hårde vind gjorde redning umulig, og næsten 1.400 mennesker omkom i katastrofen. Kun ganske få overlevede strandingen.

UDGRAVNINGERNE VED GRØNBJERG I SØNDER BORK MÆRSK

Forelæser:
Rachel Thy Facius
Arkæolog, museumsinspektør

Dato: 14.04.2027 kl. 19.00

Sted: Aktivitetshuset, Holmelunden 10, 6950 Ringkøbing

Der er ingen tilmelding. Pris: 50 kr. (gratis for medlemmer)

Arrangør: Ringkøbing Arkiv og Museumsforening

Rachel Thy Facius

Siden efteråret 2024 har arkæologer fra Arkæologi Vestjylland foretaget udgravninger i marsken ved Sønder Bork.

Lokaliteten kaldes i dag Grønbjerg og i løbet af jernalderen opbyggede man her et værft; en kunstig forhøjning af landskabet. Det gjorde man for at forskanse sig mod landskabsforandringer. De store mængder jord, der blev tilført den naturlige sandklit, har skabt særlige bevaringsforhold for jernalderbebyggelsen.

Arkæologerne har blandt andet fundet velbevarede stenlægninger og adskillige intakte lerkar, som er nedlagt som en del af et ritual. Udgravningen ved Grønbjerg blev i 2025 udpeget til Slots- og Kulturstyrelsens liste over de top 10 mest bemærkelsesværdige arkæologiske fund.

ANDRE FORELÆSNINGER

ISLAND FRA NORD TIL SYD

Forelæser:
Lise Hvarregaard

Dato: 01.09.2026 kl. 19.00

Sted: Skjern Vindmølle,
Marupvej 25 A, 6900 Skjern

Ingen tilmelding.
Pris: 100 kr. inkl. kaffe og kage

Arrangør: Foreningen Norden Skjern-Tarm-Videbæk

Lise Geldingafjall Island 2021

Island er kontrasternes land. Fra is-jøkler til dampende geysere. Fra de langstrakte vidder, og fjeldudsigter med det store overblik - til dybe lavahuler under moshederne.

Tag med på rejsen gennem Island, til de steder en del folk har besøgt, og til steder de færreste har oplevet.

Lise Hvarregaard har gennemrejst Island, og besøger landet flere gange årligt: Hun er fortæller og rejsen krydres med sagaberetninger og fortællinger fra folketroen.

Foredraget ledsages af mange billeder.

SPOR I ÅDALEN

Forelæser: Caroline E. Larsen og Emil Weinreich Thesbjerg fra Ringkøbing Fjord Museerne
Dato: 08.10.2026 kl. 19.00

Sted: Skjern Bibliotek,
Engtoften 1, 6900 Skjern

Bestil billet på www.riskbib.dk
Pris: 50 kr. inkl. kaffe
Gratis for medlemmer af Skjern-Egvad Museumsforening

Arrangør: Ringkøbing-Skjern Bibliotekerne og Skjern-Egvad Museumsforening

Kom og hør om tilblivelsen af bogen Spor i Ådalen, når Caroline E. Larsen og Emil Weinreich Thesbjerg fra Ringkøbing Fjord Museer fortæller om tankerne bag bogen og dykker ned i udvalgte kapitler.

Bogen er udgivet i anledning af 150-året for jernbanen gennem Skjern og Tarm og skildrer områdets historie fra istid til i dag.

Skjern Vindmølle

Ringkøbing-Skjern
Folkeuniversitet

Ringkøbing-Skjern
Folkeuniversitet

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Forelæsninger og kurser i Ringkøbing-Skjern Folkeuniversitetet er lavet af forskellige foreninger og institutioner.

Følgende foreninger og institutioner benytter jævnligt folkeuniversitetets tilbud om forelæsere og forelæsninger:

Ringkøbing Fjord Museer
Kirkehøjskoler
Grundtvigsk Forum
Ringkøbing-Skjern Bibliotekerne
Grænseforeningen
Egvad Egnshistoriske Samling
Foreningen Norden
Ringkøbing Arkiv og Museumsforening
Skjern-Egvad Museumsforening

Hvordan arrangerer man en forelæsning?

Du kan få råd og vejledning hos sekretariatet på
Ringkøbing-Skjern Bibliotekerne
Skjern Bibliotek ved Ritta D. Olesen
mail: ritta.olesen@rksk.dk eller tlf. 99 74 26 21

Men egentlig er det ret enkelt:
Find et emne, kontakt en forelæser, aftal alt det praktiske med forelæser, så sørger sekretariatet for kontrakt, og din forening modtager regning.

Foreningen/institutionen sørger selv for alt det praktiske omkring afviklingen af forelæsningen. Folkeuniversitetet i Ringkøbing-Skjern sørger for at redigere et program én gang om året.

Følgende betingelser skal være opfyldt:
Der skal være adgang for alle til forelæsningen/kurset
Det skal være offentliggjort enten i program eller i annonce.
Forelæseren skal være godkendt af Folkeuniversitetet.

Ringkøbing-Skjern
Folkeuniversitet